

- утвердження прагнення до саморозвитку та самовдосконалення;
- створення ситуації успіху дитини як передумови її успішності;
- виховання відповідального ставлення до навчальної праці, формування почуття обов'язку [2, с.165].

Т. Гладиш розглядає мотивацію навчання як сукупність спонукальних чинників, що визначають активність особистості, її систему мотивів, потреб, інтересів, спрямованих на отримання, перетворення і збереження нового досвіду в процесі навчальної діяльності. На думку автора найбільш значущою для ефективності навчальної діяльності є мотивація, зумовлена інтелектуальною ініціативою й пізнавальними інтересами учня.

Ми погоджуємося, що на формування мотивів, а відтак і адекватну мотивацію навчальної діяльності впливає стійкість пізнавальних інтересів, зміст навчального матеріалу, яскравість засобів наочності в процесі його викладання, авторитет педагога в колективі учнів, спрямованість особистості на досягнення освітніх цілей, рівень професійної компетентності вчителя, впровадження інноваційних технологій, та інші чинники [1, с. 154–155].

Ефективність навчання визначається не тільки кількістю засвоєних знань, але й ставленням учнів до навчальної діяльності. Хоч у цій сфері є певні успіхи, але проблема ще не вирішена: мінливість, рухливість, різноманітність мотивів дуже важко звести до певних структур, однозначно визначити способи управління ними.

Список використаних джерел

1. Гладиш Т. Формування мотивів і мотивацій навчально-пізнавальної діяльності як психолого-педагогічна проблема / Тетяна Гладиш // Проблеми підготовки сучасного вчителя, 2012. – № 6 (Ч. 1). – С. 150–155.
2. Усе про мотивацію / Уклад. А. Г. Дербеньова. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 207 с.
3. Чорней І. Психологічні аспекти розвитку мотивації молодшого школяра у початковому процесі / Ірина Чорней // Нова педагогічна думка, 2014. – № 4 (80) – С. 163–165.

УДК 37.012

МАЙБОРОДА І.Е.
Мукачівський державний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТУ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Метод проектів є одним із провідних засобів перетворення школи навчання на школу життя, оволодіння учнями навичками планування власної діяльності, навичками вибору способів та шляхів її здійснення, формування та актуалізації життєвого досвіду учнів, він є одним із найголовніших компонентів педагогічної системи розвитку творчих здібностей у процесі викладання образотворчого мистецтва який стимулює пізнавальну активність та самостійність учнів під час навчання.

Метод проектів – це система навчання, за якою учні набувають знання, уміння і навички у процесі планування і виконання практичних завдань – проектів, які постійно ускладнюються. Під час роботи за методом проектів особливе значення має творче нестереотипне мислення і бачення учнів, їхня активність, самостійність, захопленість. За домінуючим видом діяльності можна виокремити основні типи художніх проектів: інформаційний, дослідницький, практично творчий, ігровий. Проекти можуть бути індивідуальними, груповими і колективними. Цікавою і захоплюючою справою є виконання дизайнерських проектів[1].

Сучасна педагогіка розрізняє дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні, продуктивні, споживчі та інші види проектів. Якщо розглядати метод проектів як педагогічну технологію, то вона складається з дослідницьких, пошукових, проблемних методів навчання. Робота над проектом передбачає усвідомлення учнем поставленої мети, оформлення задуму, розробку плану дій (організаційний момент) реалізацію задуму (робота за планом), підбиття підсумків[2].

Проект – це задум, план про образ передбачуваного; сукупність документів, необхідних для його створення. Вчитель у проекті виконує багато ролей. Він не тільки організовує навчання, а й є ентузіастом, фахівцем, консультантом, керівником, а також партнером процесу навчання. Проте в центрі роботи над проектом перебуває учень, який вчиться, а не вчитель, який вчить, хоча співпраця надихає вчителя, і в результаті виходить продуктивне взаємовигідне партнерство, мета якого – розвинути ініціативність, винахідливість, стимулювати інтерес до оволодіння образотворчим мистецтвом. Професійна позиція вчителя: із носія готових знань перетворюється в організатора пізнавальної, пошукової діяльності учнів, виступає в ролі консультанта, організатора, стає демократичним, рівноправним партнером учнів.

В основі методу проектів лежить розвиток пізнавальних творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити. Він завжди зорієнтований на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну, групову, яку учні виконують протягом певного часу.

Тематика може стосуватися будь-якого питання навчальної програми з метою поглиблення знань окремих учнів із цього питання, диференціювання процесу навчання з урахуванням навчальної ситуації, зацікавленості учнів.

У початковій школі учні можуть працювати над проектами культурологічно пізнавально – дослідницькими: «Українські рушники», «Великодня писанка», «Народна іграшка», «Архітектура мого міста», «Стежками народного мистецтва», «Народні казки» та інші.

У здійсненні проекту задіяні найактивніші методи навчання: інтерактивні, пошуку, дослідження. У роботі над проектами ефективною формою роботи є групова і міжгрупова. Ці дві форми навчальної діяльності дають учням змогу самостійно в групах працювати над тією чи іншою проблемою. Завдання, поставлені групам, мають бути реальними і зрозумілими для дітей. У групі мають бути позиції організатора та учасника групової роботи. Групи мають складатися з дітей у яких різні здібності. Учні в групах при презентації своєї роботи повинні говорити не одночасно, а по черзі, відповідати на одне запитання, а не на кілька одразу. Завдання для всіх груп не завжди однакові. Робота в групі завжди обмежена в часі.

Міжгрупова форма роботи полягає в малих групах, і в період отримання результатів творчої роботи відбувається діалог між групами, кожна обстоює свій кінцевий результат. Головне в проведенні таких форм творчої діяльності - вчителю більше слухати, ніж самому говорити, виявляти терпимість до помилок учнів. Діти настільки захоплюються роботою, що не помічають, як вони пізнають, створюють нове, поповнюють запас своїх знань. Навіть найпасивніші учні залучаються до роботи з великим бажанням, докладають усіх зусиль, щоб не підвести своїх товаришів із команди. Ці форми навчальної діяльності на уроках образотворчого мистецтва сприяють кращому творчому підходу до завдання, розвитку пізнавальних інтересів дітей, роблять уроки цікавішими і змістовнішими, оскільки учні самостійно оволодівають новими навичками [3].

Ефективність занять мистецтвом залежить від зацікавленості, від отриманого дітьми в процесі занять емоційного задоволення, радості. Саме тому при використанні методу проекту застосовують ігрові моменти, нестандартні ситуації, елементи режисури. Вчитель пропонує дітям уявити себе в ролі журналіста, художника, поета, кольорознавця; побувати в ролі скульптора, художника-модельєра, архітектора, то дизайнера. Таким чином педагог переконує своїх вихованців у необхідності образотворчого мистецтва у житті кожної людини, розповідає, як і в яких професіях використовують навички малювання.

Використання проектної технології у початковій школі має свою специфіку: слід враховувати вікові та психологічні особливості учнів. Усі етапи проектної діяльності повинні ретельно контролюватися вчителями, оскільки і теоретичних, і практичних знань та вмінь у молодших школярів ще мало. Проекти для початкової школи у більшості випадків мають бути короткотривалі.

Залучення молодших школярів до проектної роботи сприяє формуванню в них таких компетентностей:

- уміння працювати в колективі;
- уміння розділяти відповідальність;
- аналізувати результати діяльності;
- відчувати себе членом команди;
- навички аналітичного погляду на інформацію;
- здатність до адекватної самооцінки [4].

Використання творчих завдань створює гармонію понятійного й образного, забезпечує комплексність формування творчої особистості школярів

Таким чином, метод проектів є сучасною педагогічною технологією, використання якої створює умови для всебічного розвитку особистості у процесі організації творчої діяльності. Успіх упровадження проектної технології залежить від усвідомлення вчителями початкових класів її значення, знання й дотримання ними алгоритму її організації.

Список використаних джерел

1. Використання проектної технології в початковій школі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Osvita.UAosvita.ua > Середня освіта > Форум педагогічних ідей > Методика та технологія

2. Онопрієнко О. В. Управління проектною діяльністю молодших школярів / О. В. Онопрієнко // Навчання і виховання учнів 4 класу: методичний посібник для вчителів / упор. О. Я. Савченко. – К. : Початкова школа, 2005. – С. 53 – 54.
3. Яцишин Р. Метод проектів у художньо-естетичному вихованні учнів / Р. Яцишин // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 1. – С.11 – 13.
4. Застосування методу проектів на уроках художньо-естетичного циклу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: docgiasne.edu.kh.ua/Files/downloads/застосування_20методу_проектів.doc, вільний.

УДК 37.012

МАЛЯРЧИК Ю.Ю.
МАЙБОРОДА І.Е.,
Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК НАОЧНО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Однією з фундаментальних особливостей людського інтелекту людини є створення образів і оперування ними. Здібності до оперування образами розвинуті у різних людей неоднаково і мають індивідуальний характер. Завдяки цим задаткам людина спроможна аналізувати, планувати, передбачати результати та вносити корективи у свої дії. Значення образного мислення зростає з підвищенням теоретичного змісту наукових знань у багатьох видах професійної діяльності людини. Формування образного та просторового - мислення є фундаментальною основою, що поєднує різні види трудової та учбової діяльності. Широке використання просторового мислення у різних сферах науки і техніки в тому числі і в трьохвимірному комп'ютерному моделюванні підкреслює важливість даної проблеми [1]. Відповідно до цього, одним із важливих завдань художньо – творчого розвитку молодших школярів є розвиток образного мислення.

Своєрідністю образного мислення молодшого школяра є його наочно-дійовий характер. Формуючи образне мислення учнів означає виховувати потребу в знаннях, збагачувати дітей системою знань, умінь і навичок, сучасними способами пізнання навколишнього світу. Зараз, як ніколи, нашій країні потрібні люди, які вміють образно мислити. Одноманітне, шаблонне повторення одних і тих же дій відвертає потяг до навчання. Діти позбавляються радості відкриття і поступово можуть втратити здатність до творчості. Головна мета – формування у дитини умінь керувати процесами творчості: фантазуванням, розумінням закономірностей, розв'язанням складних проблемних ситуацій.

З метою формування в молодших школярів наочно-образного мислення на уроці образотворчого мистецтва в темі «Аплікація» вчитель використовує різноманітні види роботи, зокрема вправи на розвиток образного мислення. Наприклад, білий аркуш певної форми (вирізаної чи утвореної обриванням країв) педагог вмочує у воду і, струснувши краплини, прикладає до класної дошки. Біла пляма на темному тлі дошки привертає увагу школярів, вони починають мимоволі роздивлятися її, спостерігати за діями педагога і, як правило, активно реагують на запитання: «Придивіться, щось вам це нагадує?». Розпочинається жвавий процес

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>